

Politikerna förmår inte göra en budget, sjukhusdirektör hoppar av

Kris i Göteborgs sjukvård

Någon budget för nästa år finns ännu inte. Sjukhusdirektören för Sahlgrenska Universitetssjukhuset hoppar av i protest. Än har ingen förmått att ta det politiska ansvar som behövs för att lösa sjukvårdskrisen i Göteborg.

– Vi är oroliga för att hela projektet med Västra Götalandsregionen ska haverera, konstaterar Christina Berntsson, ordförande i Göteborgs läkarförening.

– Politikerna håller inte måttet. De verkar inte ha någon beslutskraft, kanske för att de inte förstår problemen i sjukvården, säger hon.

Västra Götalandsregionen bildades av delar av Göteborgs kommun, Älvsborgs och Skaraborgs läns landsting och Bohuslandstinget och startade med nyvalda politiker den 1 januari i år. Hälso- och sjukvårdskansliet ligger i Skövde, den mesta vården och de största sjukhusen i Göteborg.

Såväl organisationen som de politiker och tjänstemän som ska fylla den är nya. Systemet med beställar- och utförarorganisation i sjukvården är nytt för de flesta (det fanns i ett av de gamla landstingen i regionen).

Lägger sig i detaljer

Den nya regionen startade med ett ekonomiskt underskott. Exempelvis i Göteborg har sjukvården dragits med stora ekonomiska problem i många år. Men den tidigare ersättningen för högspecialiserad regionsjukvård vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Nordeuropas största sjukhus, försvann i och med att regionen bildades.

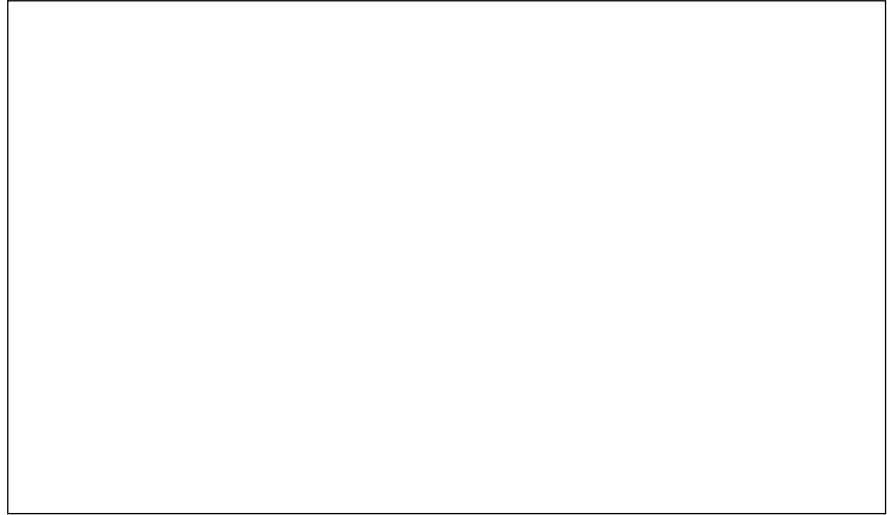
Förutsättningarna har inte varit de bästa och politikerna har haft svårt att hitta sina roller och styra. Särskilt svårt har det varit i Göteborg.

– Politikerna har lagt sig för mycket i detaljfrågor, bekräftar regionens högste tjänsteman, regiondirektör Lars Roslund.

– De är oerfarna och varken de eller tjänstemännen känner till Göteborgsproblematiken, tycker Christina Berntsson.

Läkarfacken, liksom övriga personalorganisationer, är mycket kritiska.

»...politikerna i respektive organisationer kan inte ens hålla reda på vilka roller de har, utan beställarorganisatio-

Nu lämnar den 9:e sjukhusdirektören på 6 år Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Kritiken mot såväl de styrande politikerna på sjukhuset som Västra Götalandsregionens hälso- och sjukvårdsstyrelse är hård, framför allt från personalens sida.

nen lägger sig i hur sjukvården på vårdcentraler och sjukhus praktiskt bedrivs, hur bemanning sker, vad som köps in och så vidare. Personer i utförarorganisationer kan heller inte hålla sig till enbart produktionen av sjukvård utan vill påverka de övergripande regionala sjukvårdsbesluten.» skrev läkarfacken i en debattartikel i Göteborgsposten nyligen.

Beställare av sjukvård i regionen är Hälso- och sjukvårdsstyrelsen. Det är den som inte lyckats lägga fram en budget för nästa år, vilket var en av orsakerna till att Sahlgrenska sjukhusdirektör Stanley Brodén i förra veckan bestämde sig för att hoppa av efter att ha jobbat i bara ett halvår.

Den ram för sjukvården som fullmäktige lade fram i somras räcker inte, anser sjukhusen. Sahlgrenska, till exempel, producerar 3 procent mer sjukvård i år än vad som är beställt. Detta får man inte betalt för och följden har bland annat blivit operationsstopp på kirurgkliniken.

Kritiken från de fackliga organisationerna mot sjukhusets politiska styrelse, utförarstyrelsen, som är motpart till beställaren Hälso- och sjukvårdsstyrelsen är hård.

– De har inte backat upp sjukhusdirektören och inte arbetat för Sahlgrenska bästa, menar Christina Berntsson.

Istället har politikerna lagt sig i detaljfrågor på ett sätt som tyder på att de inte förstår sitt uppdrag, hävdar hon och får medhåll från såväl övriga fackliga

organisationer som ledande tjänstemän.

Motparten Hälso- och sjukvårdsstyrelsen, som ska beställa sjukvård av sjukhusen, är hårt kritiserade för sin oförmåga att komma till beslut och göra en budget. Eftersom sjukhusen för att fortsätta med samma drift som idag kräver mer pengar än Hälso- och sjukvårdsstyrelsen har att dela ut måste någon göra prioriteringar.

– Det är alldeles klart och tydligt att det är Hälso- och sjukvårdsstyrelsen som ska göra prioriteringarna. Det är ett tungt ansvar som vilar på den, säger Lars Roslund.

Ordföranden i Hälso- och sjukvårdsstyrelsen, Ursula Johansson (kd) får sluta sista november som en följd av oförmågan att leda arbetet. Hon tycker inte att det är självklart att hennes styrelse ska göra prioriteringarna.

– Vi har fått pengar av regionfullmäktige att handla för. Nu är kostnaden högre och då är det ägarens, det vill säga regionstyrelsens, uppdrag att fixa fram mer pengar, säger hon.

»Svårt att vara domare»

Delvis är skulden till svårigheten med budgeten de stora ommöbleringar som blev följden när olika förvaltningar slogs ihop, anser Ursula Johansson.

– Man har tappat förtroghetskunnskap och det är väldigt olika förutsättningar inom olika områden. Är man inte överens om dem så blir ju grunden för budgeten fel. Och det är svårt att vara domare i något som man inte kan döma i.

För att bringa reda i oklarheterna har den politiska majoriteten tillsatt ett slags »haverikommission» i vilken man ska ta upp och diskutera organisationen.

Haverikommissionen har ingen formell funktion. Men dess uttalanden och förslag på lösningar för vården på Sahlgrenska kanske blev droppen som fick bågaren att rinna över för sjukhusdirektören Stanley Brodén.

Trots att såväl personalen, den medicinska fakulteten som till och med den politiska styrelsen ställt sig bakom sjukhusdirektören valde han att lämna sitt uppdrag.

Stanley Brodén vill inte diskutera sin avgång med media, men pekar i ett pressmeddelande i samband med denna på att sjukhuset behöver en professionell styrelse och orimligheten i att det ännu inte finns en budget för nästa år.

Beskedet om hans avgång möttes med bestörtning från såväl personalgrupperna, oppositionen som den medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet.

Dekanus Göran Bondjers tror att problemen på Sahlgrenska bottnar i oklarhet rörande sjukhusets uppgifter och dålig ekonomisk ersättning.

»De negativa effekterna av detta är inte begränsade till den medicinska fakultetens ansvarsområde. Det kommer också att leda till att den västsvenska sjukvården inte kan följa den internationella kunskapsutvecklingen med sämre sjukvård som effekt.» skriver han.

Anna Filipsson

Politikerna bort från sjukhusstyret

– Nu måste vi göra en rejäl analys så att inte problemen på Sahlgrenska återkommer gång på gång, säger regionstyrelsens ordförande Cecilia Widegren, (m).

Två åtgärder ska bidra till att lösa sjukvårdskrisen i Västra Götaland i allmänhet och i Göteborg i synnerhet.

Det ena är att den borgerliga majoriteten har tillsatt en styrgrupp, av sjukhuspersonalen kallad haverikommission, som inom sig ska diskutera sjukvårdens problem och förutsättningar.

Det andra är att regionstyrelsen beslutat att tillsätta en grupp som ska se över den politiska organisationen – något som varit planerat sedan regionen bildades, men nu tidigarelags.

Den resulterar i att politikerna försvinner från utförarstyrelserna inom ett år, sjar regiondirektör Lars Roslund.

– Vi behöver professionella styrelser som kan stöda sjukhusledningarna, säger han. •

Fritt fram för alternativa driftsformer i primärvården

Primärvården i Västra Götaland ska konkurransutsättas.

Det förväntades regionfullmäktige besluta vid sitt sammanträde igår, efter denna tidnings pressläggning.

– Än har man inte sagt något om tempot och jag vet inte hur stor del av primärvården som blir aktuell för alternativa driftsformer, säger Nils-Gunnar Ernstsson, direktör för Västra Götalandsregionens ägarutskott.

Det finns 150 vårdcentraler och 140 tandvårdskliniker i regionen och det är nu fritt fram för dem alla att övergå till alternativa driftsformer. Regionen ska dock fortsätta att äga vårdcentralerna.

– Hittills har vi fått ett 10-tal spontana förfrågningar, de flesta från storstadsregionerna. Och troligtvis är det nog där vi får flest anbud från entreprenörer, säger Nils-Gunnar Ernstsson.

Ledstjärnan i övergången till alternativa driftsformer ska vara initiativ från de enskilda arbetsenheterna.

– Men det är mycket noga att vi informerar personalen ordentligt om vad det innebär att driva en enhet i egen regi. Vi måste ju vara konkurrensneutrala och det innebär en risk för personalen om de förlorar upphandlingen.

Av den orsaken kommer personalen också att erbjudas intraprenad.

– Då är personalen fortfarande anställd i regionen, men har en överenskommelse om vad man ska utföra, möjlighet att styra kostnaderna själv och större frihet. Det kan man pröva på under en övergångsperiod, förklarar Nils-Gunnar Ernstsson.

Än finns bara politikernas beslut att genomföra konkurransutsättning. Hur det ska gå till i praktiken är nu upp till varje hälso- och sjukvårdsnämnd och -styrelse att formulera.

Företagshälsovården privat?

Förutom primärvård och tandvård ska även regionens yttre service konkurransutsättas, exempelvis städning, vaktmästeri och teletjänster liksom tvätteriverksamheten.

Dessutom ska det utredas om företagshälsovården i regionen kan bolagiseras och eventuellt säljas. Det blir i så fall aktuellt först om några år.

Några planer på att bolagisera eller privatitera sjukhusen finns ännu inte.

– Som det ser ut med de problem som är inom sjukhusvården just nu är det inte bra att blanda in externa partner, säger Nils-Gunnar Ernstsson.

Anna Filipsson

Johan Calltorp blir ny direktör

Läkaren och professorn Johan Calltorp blir en av dem som ska lösa sjukvårdskrisen i Västra Götaland och Göteborg.

I mitten av januari blir han regionens nye hälso- och sjukvårdsdirektör och även adjungerad professor i hälso- och sjukvårdsadministration vid medicinska fakulteten på Göteborgs universitet.

Tillsammans med Jan-Åke Björklund, ny regiondirektör, bildar Johan Calltorp ett kristeam som ska försöka vända den negativa utvecklingen i regionens sjukvård.

Johan Calltorp är sedan i våras professor vid Hälsouniversitetet i Linköping. Han har tidigare bland annat varit professor vid Nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg och är medicinsk redaktör i Läkartidningen.

Johan Calltorp är mycket optimistisk inför regionens framtid.

– Vi ska bygga framtidens vårdorganisation. Jag vill mobilisera resurserna och utveckla ett långsiktigt samarbete, dels mellan sjukhusen men också med den övriga sjukvården i regionen där Göteborgs Universitet är en viktig del, säger Johan Calltorp.

– Professionerna, de som ju i realiteten styr vården, måste engageras mer i t ex strukturförändringsarbetet.

En viktig punkt när Johan Calltorp beslöt sig för att ta jobbet var att regionens läkare i en debattartikel (se föregående sida) uttryckte insikten att bristen på pengar inte var största problemet.

En annan orsak var den nye regiondirektören Jan-Åke Björklund, idag direktör vid revisions- och konsultföretaget KPMG, tidigare bland annat direktör för Svenska Kommunförbundet.

– Han är en erfaren expert på att leda komplexa organisationer, våra kompetenser kompletterar varandra, säger Johan Calltorp.